2026

STRATEGIJA RAZVOJA SPORTA U OPŠTINI TUZI (2026–2028)

Sadržaj

1. UVOD 3
1.1. Značaj sporta u lokalnoj zajednici 3
1.2. Razlozi donošenja Strategije 3
1.3. Obuhvat i period važenja 4
2. PRAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR 4
2.1. Međunarodni i nacionalni dokumenti 4
2.2. Zakonski okvir Crne Gore 5
2.3. Institucionalni okvir u opštini Tuzi 7
3. METODOLOGIJA IZRADE STRATEGIJE 8
3.1. Korišćene metode (analize, ankete, konsultacije) 8
3.2. Učesnici u izradi Strategije 9
4. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA (SITUACIONA ANALIZA) 9
4.1. Demografski i socio-ekonomski okvir 9
4.2. Sportski subjekti u opštini 10
4.2.1. Ključni nalazi i izazovi iz procesa mapiranja 10
4.3. Školski i omladinski sport 11
4.3.1. Zastupljenost vannastavnih sportskih aktivnosti 11
4.3.2. Ključni infrastrukturni i organizacioni izazovi 11
4.4. Ženski sport 12
4.4.1. Izazovi i barijere u razvoju ženskog sporta 12
4.5. Rekreativni sport („Sport za sve“) 13
4.6. Sport osoba sa invaliditetom 13
4.7. Sportska infrastruktura 14
4.7.1. Ključni infrastrukturni nedostaci i izazovi 14
4.8. Sportske manifestacije i događaji 15
4.8.1. Ključni izazovi u organizaciji i održivosti 15
4.9. Finansiranje sporta 15
4.9.1. Struktura budžetske podrške i raspodjela sredstava 16
4.9.2. Izazovi i ograničenja u finansijskom modelu 16
4.10. Ljudski resursi u sportu (treneri, kadar) 16
4.10.1 Ključni izazovi u razvoju ljudskih potencijala 17
5. SWOT ANALIZA 17
6. VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI RAZVOJA SPORTA (2026–2028) 19
7. MJERE I AKTIVNOSTI ZA REALIZACIJU CILJEVA 21
7.1. Mjere u oblasti školskog sporta 21

7.2. Mjere za klubove i takmičarski sport 21
7.3. Mjere za rekreativni sport 21
7.4. Mjere za infrastrukturu 22
7.5. Mjere za inkluziju i jednakost 22
7.6. Mjere za promociju i sportsku kulturu 22
8. FINANSIJSKI OKVIR 23
8.1. Izvori finansiranja 23
8.2. Budžetska projekcija 23
8.3. Učešće privatnog sektora i donatora 24
9. IMPLEMENTACIJA STRATEGIJE 24
9.1. Dinamika realizacije 24
9.2. Partnerstva i saradnja 25
10. MONITORING I EVALUACIJA 25
10.1. Indikatori uspješnosti 25
10.2. Mehanizmi praćenja 26
10.3. Izvještavanje 26
11. AKCIONI PLAN (POSEBAN DOKUMENT / ANEKS) 27
12. ZAKLJUČAK 28
13. PRILOZI (ANEKSI) 28

1. UVOD

1.1. Značaj sporta u lokalnoj zajednici

Sport predstavlja jednu od najvažnijih društvenih djelatnosti koja doprinosi unapređenju kvaliteta života građana, očuvanju zdravlja stanovništva, razvoju djece i mladih, socijalnoj koheziji i promociji pozitivnih društvenih vrijednosti. Pored svoje zdravstvene i obrazovne uloge, sport ima značajan društveni, kulturni i ekonomski značaj, jer doprinosi razvoju lokalne zajednice, jačanju njenog identiteta i afirmaciji opštine na regionalnom i međunarodnom nivou.

U savremenom društvu sport prevazilazi okvire takmičenja i rekreacije. On predstavlja važan instrument razvoja ljudskih potencijala, podsticanja zdravih stilova života, prevencije bolesti, socijalne inkluzije i međugeneracijske solidarnosti. Posebno je značajan njegov uticaj na djecu i mlade, kod kojih redovna fizička aktivnost doprinosi pravilnom psihofizičkom razvoju, usvajanju radnih navika, odgovornosti, discipline, timskog rada i međusobnog uvažavanja.

Za lokalne samouprave sport predstavlja oblast od javnog interesa. Kroz ulaganje u sportsku infrastrukturu, podršku sportskim organizacijama, organizaciju sportskih manifestacija i razvoj školskog i rekreativnog sporta, stvaraju se uslovi za ravnomjerniji društveni razvoj, unapređenje javnog zdravlja i kvalitetnije provođenje slobodnog vremena svih građana. Opština Tuzi raspolaže značajnim potencijalima za razvoj sporta. Tradicija bavljenja sportom, posebno fudbalom, kao i sve veći broj djece i mladih uključenih u organizovane sportske aktivnosti, predstavljaju dobru osnovu za dalji razvoj sportskog sistema. Posebno mjesto zauzima Fudbalski klub Dečić, čiji sportski rezultati u prethodnim godinama doprinose promociji Opštine Tuzi na državnom i međunarodnom nivou, ali i podstiču interesovanje mladih za aktivno bavljenje sportom.

Pored takmičarskog sporta, u Opštini Tuzi razvijaju se i školski, rekreativni i amaterski sport, kao i aktivnosti koje promovišu zdrav način života i dostupnost sporta svim građanima. Učešće djece u školskim sportskim aktivnostima, organizovanje lokalnih sportskih manifestacija i kontinuirana podrška radu sportskih klubova predstavljaju važan segment razvoja lokalne zajednice.

U narednom periodu Opština Tuzi će, u skladu sa svojim nadležnostima i raspoloživim finansijskim mogućnostima, nastaviti da razvija sport kao djelatnost od javnog interesa, kroz unapređenje sportske infrastrukture, podršku radu sportskih organizacija, razvoj školskog i rekreativnog sporta, organizaciju sportskih manifestacija i stvaranje uslova za aktivnije uključivanje građana u različite oblike fizičke aktivnosti.

1.2. Razlozi donošenja Strategije

Strategija razvoja sporta Opštine Tuzi za period 2026–2028. godine izrađena je sa ciljem uspostavljanja planskog i održivog pristupa razvoju sporta kao djelatnosti od javnog interesa. Donošenje ovog strateškog dokumenta predstavlja odgovor na potrebu da se jasno definišu prioriteti razvoja sporta, unaprijedi postojeći sistem podrške sportskim organizacijama i stvore uslovi za dostupnost sporta svim građanima.

Sport u Opštini Tuzi posljednjih godina bilježi kontinuirani razvoj, prije svega zahvaljujući radu sportskih klubova, uspjesima sportista i povećanom interesovanju djece i mladih za organizovano bavljenje sportom. Istovremeno, razvoj sporta nameće potrebu za unapređenjem sportske infrastrukture, jačanjem institucionalnih kapaciteta, efikasnijim finansiranjem sportskih programa i stvaranjem kvalitetnijih uslova za rad sportskih organizacija.

Jedan od ključnih razloga za donošenje Strategije jeste potreba za usklađivanjem lokalne politike razvoja sporta sa Zakonom o sportu Crne Gore, nacionalnim strateškim dokumentima i savremenim evropskim principima upravljanja sportom. Time se stvaraju pretpostavke za plansko korišćenje raspoloživih resursa, transparentnije finansiranje sportskih organizacija, kao i lakše korišćenje sredstava iz nacionalnih i međunarodnih fondova namijenjenih razvoju sporta.

Poseban značaj Strategije ogleda se u činjenici da Opština Tuzi, kao relativno mlada jedinica lokalne samouprave, ima priliku da kroz jasno definisane razvojne prioritete izgradi održiv i funkcionalan sistem sporta koji će odgovarati potrebama lokalne zajednice. Izrada Strategije zasniva se i na potrebi da se sagledaju postojeći potencijali i izazovi razvoja sporta na teritoriji Opštine Tuzi, identifikuju prioritetne oblasti djelovanja i definišu mjere koje će doprinijeti stvaranju kvalitetnijeg sportskog ambijenta. Dokument predstavlja okvir za koordinisano djelovanje lokalne samouprave, obrazovnih ustanova, sportskih organizacija, nadležnih državnih institucija i drugih partnera uključenih u razvoj sporta.

Donošenjem ovog dokumenta Opština Tuzi potvrđuje opredijeljenost da sport prepozna kao jedan od važnih činilaca društvenog razvoja, unapređenja javnog zdravlja, promocije zdravih stilova života i jačanja društvene kohezije. Istovremeno, Strategija predstavlja osnov za kontinuirano unapređenje uslova za bavljenje sportom, povećanje dostupnosti sportskih sadržaja svim građanima i stvaranje podsticajnog okruženja za razvoj sportskih talenata i ostvarivanje vrhunskih sportskih rezultata.

1.3. Obuhvat i period važenja

Strategija razvoja sporta Opštine Tuzi predstavlja srednjoročni planski dokument kojim se definišu pravci razvoja sporta na teritoriji Opštine Tuzi za period 2026–2028. godine.

Dokument obuhvata analizu postojećeg stanja u oblasti sporta, identifikaciju razvojnih potreba i potencijala, utvrđivanje strateških ciljeva i prioriteta, kao i definisanje mjera i aktivnosti usmjerenih na unapređenje sportskog sistema u skladu sa nadležnostima lokalne samouprave.

Strategija obuhvata sve značajne segmente sporta, uključujući takmičarski sport, školski sport, sport za djecu i mlade, rekreativni sport, sport osoba sa invaliditetom, razvoj sportske infrastrukture, podršku radu sportskih organizacija, organizaciju sportskih manifestacija i promociju zdravih stilova života.

Planirane aktivnosti realizovaće se u skladu sa raspoloživim finansijskim sredstvima, godišnjim programima rada nadležnih organa i mogućnostima obezbjeđivanja sredstava iz državnih i međunarodnih izvora finansiranja.

Po isteku perioda važenja Strategije izvršiće se analiza stepena realizacije planiranih ciljeva i mjera, koja će predstavljati osnov za izradu novog strateškog dokumenta za naredni planski period.

2. PRAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR

2.1. Međunarodni i nacionalni dokumenti

Razvoj i unapređenje sporta na teritoriji Opštine Tuzi ne posmatra se kao izolovana lokalna inicijativa, već kao dio šireg, harmonizovanog sistema koji se temelji na ključnim međunarodnim standardima i nacionalnim strateškim pravcima.

Međunarodni dokumenti i standardi

U kreiranju strateških ciljeva, Opština Tuzi se rukovodi principima sadržanim u temeljnim međunarodnim aktima koji sport prepoznaju kao univerzalno ljudsko pravo i važno sredstvo društvenog razvoja:

- **Evropska povelja o sportu (Savjet Evrope):** Promoviše koncept "sport za sve" (Sport for All), naglašavajući da svaki pojedinac, bez obzira na uzrast, pol, fizičke sposobnosti ili društveni status, ima pravo na bavljenje fizičkom aktivnošću u bezbjednom i zdravom okruženju.
- **Olimpijska povelja:** Afirmiše fundamentalne principe olimpizma, podstičući razvoj takmičarskog duha, fer-pleja, solidarnosti i međusobnog uvažavanja kroz sportske aktivnosti.
- **Međunarodna povelja o fizičkom vaspitanju, fizičkoj aktivnosti i sportu (UNESCO):** Naglašava vaspitno-obrazovnu dimenziju sporta i njegov direktan uticaj na pravilan psihofizički razvoj djece i omladine, kao i na očuvanje opšteg zdravlja populacije.
- **Konvencija UN o pravima osoba sa invaliditetom:** Direktno obavezuje lokalne samouprave na stvaranje infrastrukturnih i programskih uslova kako bi se osobama sa invaliditetom omogućilo ravnopravno učešće u sportskim i rekreativnim aktivnostima.

Nacionalni dokumenti

Kao ključni osnov za donošenje opštinske strategije služe razvojni dokumenti usvojeni na državnom nivou, sa kojima lokalni ciljevi moraju biti potpuno usaglašeni:

- **Nacionalna Strategija razvoja sporta Crne Gore za period 2024. – 2028. godine:** Ovaj krovni državni dokument, usvojen od strane Vlade Crne Gore 1. avgusta 2024. godine (zajedno sa pripadajućim Akcionim planom), postavlja jasne smjernice za omasovljenje sporta, unapređenje sportske infrastrukture, podršku vrhunskim talentima i borbu protiv negativnih pojava u sportu. Strategija Opštine Tuzi se direktno naslanja na ove prioritete, prilagođavajući ih specifičnim potrebama i resursima lokalne zajednice.
- **Strategija za mlade Crne Gore za period 2023-2027** prepoznaje sport kao jedan od ključnih instrumenata za unapređenje kvaliteta života mladih, promociju zdravih stilova života i razvoj aktivnog građanstva. Dokument naglašava značaj povećanja učešća djece i mladih u sportskim i rekreativnim aktivnostima, razvoja školskog i rekreativnog sporta, kao i stvaranja jednakih mogućnosti za bavljenje sportom bez obzira na pol, mjesto stanovanja ili socioekonomski status. Poseban akcenat stavljen je na ulogu sporta u razvoju socijalnih vještina, timskog rada, tolerancije i društvene inkluzije, kao i na njegov preventivni značaj u suzbijanju rizičnih oblika ponašanja među mladima. U tom smislu, Strategija podstiče jačanje saradnje između obrazovnih ustanova, lokalnih samouprava, sportskih organizacija i omladinskog sektora kako bi se mladima obezbijedili kvalitetni i dostupni sportski programi i sadržaji, čime sport postaje važan segment održivog razvoja lokalnih zajednica.

Kroz uvažavanje i primjenu ovih dokumenata, Opština Tuzi obezbjeđuje stabilan, pravno utemeljen i dugoročno održiv okvir za razvoj sportskih subjekata, školske rekreacije, ženskog sporta i inkluzivnih sportskih programa na svojoj teritoriji.

2.2. Zakonski okvir Crne Gore

Realizacija ciljeva postavljenih ovom Strategijom, funkcionisanje sportskih organizacija i raspodjela finansijskih sredstava na teritoriji Opštine Tuzi primarno su regulisani **Zakonom o sportu ("Službeni list Crne Gore", br. 044/18 i 132/21)**, kao i nizom drugih zakonskih i podzakonskih akata koji

posredno ili neposredno uređuju ovu oblast. Zakon o sportu Crne Gore predstavlja temeljni pravni akt kojim se uređuje obavljanje sportske djelatnosti, uslovi za rad sportskih organizacija i uloga lokalnih samouprava. Član 16 stav 3 ovog zakona eksplicitno propisuje obavezu da lokalne strategije moraju pratiti dinamiku i pravce nacionalne strategije i biti donešene u zakonski predviđenom roku, dok stav 4 nalaže obavezu dostavljanja dokumenta resornom Ministarstvu sporta i mladih radi davanja mišljenja o usaglašenosti.

Ključne odredbe Zakona o sportu od značaja za Opštinu Tuzi

Zakon o sportu precizno definiše prava, obaveze i odgovornosti kako same opštine, tako i sportskih subjekata koji djeluju na njenoj teritoriji:

- **Javni interes u sportu (Član 3):** Zakon definiše da javni interes obuhvata stvaranje uslova za bavljenje sportom svih građana, a posebno djece, omladine, žena i osoba sa invaliditetom. Opština Tuzi kroz svoje budžetske linije i programe direktno sufinansira ove aktivnosti kako bi osigurala dostupnost sporta široj populaciji.
- **Nadležnost lokalne samouprave (Član 16):** Ovaj član predstavlja direktan pravni osnov za donošenje lokalnog strateškog dokumenta. Propisuje da skupština opštine donosi lokalnu strategiju razvoja sporta u skladu sa Nacionalnom strategijom, uz prethodno pribavljeno mišljenje ministarstva nadležnog za poslove sporta (Ministarstvo sporta i mladih). Takođe, definisana je obaveza donošenja godišnjih akcionih planova i izvještavanja o njihovoj realizaciji.
- **Finansiranje i sufinansiranje sportskih organizacija (Član 116 i 117):** Zakonom je utvrđeno da se iz budžeta lokalne samouprave mogu sufinansirati programi sportskih organizacija koje su registrovane na teritoriji te opštine u skladu sa zakonom. Sufinansiranje se vrši isključivo na osnovu javnog konkursa, po unaprijed definisanim kriterijumima (sportske tradicije, uspjesi, masovnost, učešće mlađih kategorija). Opština Tuzi primjenjuje ove odredbe kroz opštinsku Odluku o raspodjeli sredstava za sufinansiranje programa rada sportskih organizacija.
- **Status i registracija sportskih organizacija (Član 47):** Zakon striktno propisuje da sportski klubovi i savezi moraju biti upisani u Registar sportskih organizacija koji vodi nadležno Ministarstvo. Klubovi koji nijesu usklađeni sa ovim zakonom ili nemaju rješenje o obavljanju sportske djelatnosti ne mogu biti korisnici javnih sredstava iz budžeta Opštine Tuzi.

Povezani zakonski akti

Pored krovnog Zakona o sportu, pravni okvir za izradu i implementaciju Strategije čine i sljedeći propisi Crne Gore:

1. **Zakon o lokalnoj samoupravi:** Definiše obavezu opštine da se stara o zadovoljavanju potreba lokalnog stanovništva u oblasti kulture, tehničke kulture i sporta, kao i da upravlja i održava sportske objekte u opštinskoj svojini.
2. **Zakon o rodnoj ravnopravnosti:** Obavezuje lokalnu samoupravu da prilikom kreiranja javnih politika i raspodjele sredstava promoviše jednake mogućnosti za muškarce i žene, što se u kontekstu ove Strategije ogleda kroz posebne mjere za podršku ženskom sportu i animaciju djevojčica.
3. **Zakon o nevladinim organizacijama:** Kako je značajan broj sportskih klubova registrovan u formi udruženja građana, ovaj zakon uređuje njihovo osnivanje, unutrašnju organizaciju i opšta pravila rada.

2.3. Institucionalni okvir u opštini Tuzi

Institucionalni okvir u oblasti sporta u opštini Tuzi obuhvata organe lokalne samouprave, javne ustanove, obrazovni sektor i sportske organizacije čijim se zajedničkim djelovanjem implementiraju lokalne politike razvoja sporta.

Ključne institucije i njihove uloge u sistemu sporta su:

1. Opština Tuzi, odnosno Sekretarijat za lokalnu samoupravu kroz resor nadležan za sport, predstavlja ključnog nosioca razvoja sporta na lokalnom nivou. U okviru svojih nadležnosti, Sekretarijat planira i sprovodi lokalnu sportsku politiku, obezbjeđuje finansiranje i sufinansiranje programa rada sportskih organizacija i podršku talentovanim sportistima kroz budžet Opštine, te vodi evidencije i registre sportskih organizacija, sportskih objekata, stručnih lica u sportu i sportskih manifestacija. Takođe, odgovoran je za planiranje, izgradnju, održavanje i unapređenje sportske infrastrukture, uključujući otvorene i zatvorene sportske objekte, dječja igrališta i rekreativne površine. Pored toga, Sekretarijat koordinira organizaciju lokalnih sportskih manifestacija i ostvaruje saradnju sa obrazovnim ustanovama, sportskim savezima, klubovima, državnim institucijama i drugim relevantnim akterima, sa ciljem stvaranja uslova za održiv razvoj sporta i povećanje učešća građana u sportskim i rekreativnim aktivnostima.

2. Javna preduzeća i ustanove

Javna preduzeća i ustanove imaju značajnu ulogu u stvaranju uslova za razvoj sporta i rekreacije na području Opštine Tuzi. Kulturno-informativni centar (KIC) „Malesija“ i Turistička organizacija Tuzi aktivno učestvuju u organizaciji i promociji sportsko-turističkih manifestacija koje doprinose afirmaciji opštine, promociji zdravih stilova života i razvoju sportskog turizma. Istovremeno, lokalna komunalna preduzeća zadužena su za redovno održavanje otvorenih sportskih terena, dječjih igrališta, rekreativnih površina i prateće komunalne infrastrukture, čime obezbjeđuju kvalitetne uslove za svakodnevno bavljenje sportom i rekreacijom.

3. Vaspitno-obrazovne ustanove

Vaspitno-obrazovne ustanove predstavljaju osnovu razvoja sporta djece i mladih u Opštini Tuzi. Osnovne škole „Mahmut Lekić“ Tuzi, „29. novembar“ Dinoša i „Jedinstvo“ Skorać, kao i Srednja mješovita škola „25. maj“ Tuzi, kroz nastavu fizičkog vaspitanja i vannastavne aktivnosti doprinose razvoju sportskih navika, motoričkih sposobnosti i zdravih stilova života kod učenika. Poseban značaj imaju školska sportska društva, koja organizuju školska, opštinska i međuškolska sportska takmičenja, omogućavajući djeci i mladima da razvijaju takmičarski duh, timski rad i sportske vrijednosti.

4. Sportske organizacije i klubovi

Sportske organizacije i klubovi predstavljaju neposredne nosioce sportskih aktivnosti na teritoriji Opštine Tuzi. Njihova uloga ogleda se u organizaciji trenažnog procesa, stručnom radu sa sportistima svih uzrasnih kategorija, identifikaciji i razvoju sportskih talenata, kao i predstavljanju opštine na domaćim i međunarodnim takmičenjima. Pored takmičarskog sporta, značajan doprinos daju i sportsko-rekreativna društva koja promovišu rekreaciju, zdrav način života i uključivanje što većeg broja građana u sportske aktivnosti.

5. Državne institucije i nacionalni sportski savezi

Razvoj sporta u Opštini Tuzi ostvaruje se kroz kontinuiranu saradnju sa državnim institucijama i nacionalnim sportskim organizacijama. Ministarstvo sporta i mladih i Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija pružaju normativnu, stručnu i finansijsku podršku razvoju sporta, usklađuju lokalne politike sa nacionalnim strateškim dokumentima i učestvuju u realizaciji infrastrukturnih projekata od zajedničkog interesa. Crnogorski olimpijski komitet i nacionalni sportski savezi doprinose unapređenju kvaliteta sporta kroz edukaciju stručnih kadrova, organizaciju zvaničnih takmičenja i podršku u obezbjeđivanju sportske opreme. Posebno značajan partner Opštine Tuzi je Fudbalski savez Crne Gore, koji kroz zajedničke projekte doprinosi razvoju i modernizaciji fudbalske infrastrukture i unapređenju uslova za razvoj fudbala na lokalnom nivou.

3. METODOLOGIJA IZRADE STRATEGIJE

3.1. Korišćene metode (analize, ankete, konsultacije)

Kako bi se osigurala objektivnost, tačnost podataka i visok nivo inkluzivnosti u izradi Strategije, primijenjen je kombinovani metodološki pristup koji obuhvata kvantitativne i kvalitativne metode istraživanja:

1. Metode analize (Desk istraživanje)

- **Analiza regulatornog i strateškog okvira:** Detaljan pregled usklađenosti lokalnih potreba sa Zakonom o sportu Crne Gore, Nacionalnom strategijom razvoja sporta i pratećim podzakonskim aktima.
- **Analiza sekundarnih podataka:** Evaluacija internih podataka i registara Sekretarijata za lokalnu samoupravu opštine Tuzi (finansijski izvještaji o raspodjeli sredstava klubovima, podaci o stanju javne i školske sportske infrastrukture, te evidencije o broju registrovanih sportista i trenera).

2. Metod anketiranja (Kvantitativno istraživanje)

- **Ciljne grupe:** Sprovedeno je namensko anketiranje putem strukturiranih upitnika radi mapiranja realnog stanja na terenu.
- **Fokus ankete:**
    - *Sportski klubovi i organizacije* (pitanja o finansijskoj održivosti, kadrovskim kapacitetima i uslovima za trening).

3. Konsultativni proces (Kvalitativno istraživanje)

- **Fokus grupe i intervjui:** Održavanje serije dubinskih intervjua i fokus grupa sa ključnim akterima lokalnog sporta (predstavnici FK Dečić i drugih aktivnih klubova, profesori fizičkog vaspitanja iz lokalnih osnovnih i srednjih škola, kao i predstavnici NVO sektora koji se bave inkluzijom djece i OSI).
- **Javne konsultacije:** Otvoreni sastanci na kojima su prikupljeni direktni predlozi, sugestije i kritike zajednice, što je poslužilo kao osnova za definisanje konkretnih mjera i SWOT analize u samoj strategiji.

3.2. Učesnici u izradi Strategije

U cilju postavljanja objektivne dijagnoze stanja i definisanja realnih razvojnih prioriteta za naredni petogodišnji period, sproveden je sveobuhvatan proces prikupljanja podataka. Ključni akteri i učesnici koji su kroz popunjavanje namjenskih upitnika direktno učestvovali u kreiranju baze podataka za izradu ove strategije podijeljeni su u dvije osnovne grupe:

3.2.1. Vaspitno-obrazovne ustanove (Školski sport)

Izvještaje o stanju školske sportske infrastrukture, zastupljenosti sekcija i problemima u realizaciji nastave dostavile su ključne osnovne i srednje škole sa teritorije opštine Tuzi:

- **JU Osnovna škola „Mahmut Lekić“**
- **JU Osnovna škola „Jedinstvo“ (Skorać)**
- **JU Srednja mješovita škola „25. maj“**

Osnovne škole „29. novembar“ u Dinoši sa područnim jedinicama u Krševu i Prifte i “Gjergj Kastrioti Skenderbeg“ u Zatrijepču sa područnim jedinicama Zatrijebačka Cijevna i Donji Zatrijebač nijesu dostavile izvještaje u traženom roku.

3.2.2. Sportske organizacije i klubovi

Podatke o broju članova, licenciranim trenerima, ostvarenim rezultatima, izvorima finansiranja i infrastrukturnim potrebama dostavili su sljedeći sportski kolektivi:

- **Fudbalski klub „Dečić“** (ujedno i najbrojniji kolektiv sa 138 članova i 16 licenciranih trenera)
- **Košarkaški klub „Dečić“**
- **Fudbalski klub „Malesia 2010“**
- **Fudbalski klub „Milesh“**
- **Džudo klub „Dečić“**
- **Sportski plesni klub (SPK) „Tip Toe“** (specifičan po tome što okuplja isključivo ženske selekcije)

Doprinos svih navedenih učesnika omogućio je mapiranje urgentnih problema, kao što su nedostatak zatvorenih terena, sportske opreme i sala za vježbanje, što direktno definiše strateške pravce opštine Tuzi u narednih 5 godina.

4. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA (SITUACIONA ANALIZA)

4.1. Demografski i socio-ekonomski okvir

Demografski profil i ekonomska struktura Opštine Tuzi direktno utiču na potencijal za masovnost sporta, infrastrukturne potrebe i održivost finansiranja sportskih organizacija.

Prema zvaničnim podacima Popisa, na teritoriji opštine Tuzi živi **12.979 stanovnika**. Ključni demografski resurs za sport leži u činjenici da je **skoro 55% ukupnog stanovništva mlađe od 35**

godina. Ovako povoljna starosna struktura izdvaja Tuzi od većine crnogorskih opština i garantuje stalnu, masovnu bazu za selekciju u školskom, amaterskom i profesionalnom sportu.

Evidentan je trend unutrašnjih migracija — doseljavanja iz ruralnih, planinskih djelova opštine ka ravničarskom centru. Ova koncentracija stanovništva u urbanom jezgru Tuzi stvara pojačan pritisak na postojeće sportske objekte u centru, ali i olakšava organizaciju klupskih treninga i školskih takmičenja na jednom mjestu.

Privreda Tuzi dominantno se oslanja na poljoprivredu, trgovinu i sektor malih i srednjih preduzeća, uz tradicionalno snažnu finansijsku podršku brojne dijaspore. S obzirom na deficit velikih korporativnih sistema koji mogu biti generalni sponzori, **lokalni sportski klubovi su primarno zavisni od Budžeta Opštine Tuzi** i stabilnosti lokalnih javnih finansija.

Od ukupno 10.210 stanovnika starijih od 15 godina, aktivnu radnu snagu čini **4.996 lica** (od čega 4.095 zaposlenih). Visoko učešće neaktivnog stanovništva (lica koja obavljaju kućne poslove, penzioneri i studenti) utiče na budžet domaćinstava. Iz tog razloga, plaćanje klupskih članarina i sportske opreme predstavlja opterećenje za značajan broj porodica, što nameće potrebu za jačanjem besplatnog školskog sporta i opštinskih subvencija za sufinansiranje članarina.

Strateški zaključak: Opština Tuzi posjeduje izuzetan demografski resurs u vidu **mlade populacije** koja želi da se bavi sportom. Kako bi se taj potencijal iskoristio, socio-ekonomska realnost zahtijeva da lokalna samouprava ostane stub finansiranja sportskih organizacija i izgradnje infrastrukture, sa posebnim fokusom na programe koji smanjuju finansijski teret za roditelje.

4.2. Sportski subjekti u opštini

Na osnovu zvanične evidencije sportskih klubova u opštini Tuzi za 2025. godinu, strukturu sportskih subjekata čini devet aktivnih kolektiva koji okupljaju različite uzrasne kategorije i čine bazu za razvoj lokalnog sporta: Fudbalski klub „Dečić“ (klub Opštine) kao najmasovniji sportski kolektiv sa 200 članova raspoređenih u svim uzrastima od predpetlića i petlića do pionira, kadeta, omladinaca i seniora; Košarkaški klub „Dečić“ (takođe klub Opštine) koji okuplja 100 članova u pionirskom, kadetskom i juniorskom uzrastu; Klub plesa „Tip toe“ koji broji 75 aktivnih članova; Taekwondo klub „BESA“ sa 55 članova u kategorijama pionira, kadeta i juniora; Fudbalski klub „Malesia“ sa 45 članova obuhvatajući djecu rođenu između 2013. i 2017. godine; Fudbalski klub „Milesh“ koji okuplja 40 članova; Džudo klub „Dečić“ sa 40 članova; Fudbalski klub „Tuzi“ sa 30 članova fokusiranih na rad sa generacijama rođenim od 2013. do 2017. godine; te Taekwondo klub „Alba“ koji broji 20 članova obuhvatajući sve uzrasne selekcije od pionira do seniora.

4.2.1. Ključni nalazi i izazovi iz procesa mapiranja

- Dominacija fudbala: Fudbal je tradicionalno i infrastrukturno najrazvijenija grana sporta u Tuzima, sa najvećim brojem registrovanih klubova, članova i stručnih lica (FK Dečić prednjači sa 16 licenciranih trenera).
- Rodna diferencijacija i inkluzija: Dok su kolektivni sportovi sa loptom primarno orijentisani na mušku populaciju, SPK „Tip Toe“ predstavlja važan balans fokusirajući se isključivo na djevojčice i djevojke.
- Potreba za trenerskim usavršavanjem: Izuzimajući vodeće klubove, primjetan je opšti deficit licenciranog stručnog kadra u manjim organizacijama, što direktno utiče na bezbjednost i kvalitet rada sa mlađim kategorijama.

4.3. Školski i omladinski sport

Sistem školskog sporta na teritoriji opštine realizuje se kroz rad pet glavnih obrazovnih ustanova koje pokrivaju potrebe djece i omladine iz urbanog centra, ali i ruralnih i razuđenih djelova opštine:

- **JU OŠ „Mahmut Lekić“ (Tuzi):** Centralna i najveća osnovna škola, sa najvećom bazom učenika koji imaju potencijal za bavljenje vannastavnim sportskim aktivnostima i učešće u školskim sekcijama.
- **JU OŠ „Jedinstvo“ (Skorać):** Specifična po svojoj ruralnoj lokaciji, igra ključnu ulogu u socijalizaciji i fizičkoj aktivaciji djece iz vangradskih područja, ali se suočava sa prostornim i infrastrukturnim izazovima u zimskom periodu.
- **OŠ „29. novembar“ u Dinoši** sa područnim jedinicama u Krševu i Prifte
- **OŠ“Gjergj Kastrioti Skenderbeg“** u Zatrijepču sa područnim jedinicama Zatrijebačka Cijevna i Donji Zatrijebač
- **JU SMŠ „25. maj“ (Tuzi):** Srednja mješovita škola koja okuplja adolescente i omladinu. Predstavlja most između školskog i takmičarskog, klupskog sporta, kroz organizaciju unutarškolskih turnira i učešće na državnim školskim prvenstvima.

4.3.1. Zastupljenost vannastavnih sportskih aktivnosti

Nastava fizičkog vaspitanja dopunjava se organizovanjem školskih sportskih sekcija. U saradnji sa Crnogorskim školskim sportskim savezom, aktivnosti su primarno orijentisane na bazične i tradicionalno popularne kolektivne sportove:

- **Muške selekcije:** Dominacija fudbala i košarke, što se poklapa sa klupskim interesovanjima u opštini.
- **Ženske selekcije:** Uglavnom zastupljene kroz odbojku i elementarne igre u osnovnim školama, kao i kroz ritmičke elemente i saradnju sa plesnim organizacijama.
- **Školska takmičenja:** Škole redovno učestvuju na opštinskim i regionalnim takmičenjima, što predstavlja ključni filter za selekciju djece u omladinske pogone lokalnih klubova (FK Dečić, KK Dečić, taekwondo i džudo klubovi).

4.3.2. Ključni infrastrukturni i organizacioni izazovi

Na osnovu rezultata sprovedenih upitnika i analize postojećeg stanja, identifikovani su ključni faktori koji ograničavaju dalji razvoj školskog i omladinskog sporta na području Opštine Tuzi. Jedan od najvećih izazova odnosi se na ograničene prostorne kapacitete, budući da su postojeće školske sportske sale opterećene istovremenim korišćenjem za potrebe redovne nastave, školskih sportskih aktivnosti i trenažnih procesa sportskih klubova, što značajno smanjuje mogućnosti za proširenje sportskih programa i povećanje obuhvata djece. Dodatni problem predstavlja dotrajalost sportske opreme, zbog čega su obrazovne ustanove ukazale na potrebu za obnovom i modernizacijom osnovnih sportskih rekvizita, uključujući lopte, strunjače i gimnastičke sprave, kako bi se unaprijedio kvalitet nastave fizičkog vaspitanja i obezbijedili bezbjedni uslovi za rad sa učenicima. Poseban izazov predstavlja nedostatak zatvorenih sportskih objekata u vangradskim i ruralnim područjima opštine, što učenicima iz ovih sredina značajno ograničava mogućnost redovnog bavljenja sportom i organizovanog treninga tokom zimskog perioda, kada vremenski uslovi onemogućavaju korišćenje otvorenih terena.

Strateški zaključak: Budući razvoj sporta u opštini Tuzi mora započeti **rekonstrukcijom i opremanjem školskih sala**. Integracija školskih sekcija sa omladinskim pogonima registrovanih sportskih klubova obezbijediće da se nijedan talenat ne izgubi zbog nedostatka infrastrukture ili finansijskih prepreka.

4.4. Ženski sport

Razvoj i afirmacija ženskog sporta predstavljaju jedan od ključnih elemenata društvene odgovornosti i rodne ravnopravnosti u lokalnoj zajednici. Iako se opština Tuzi suočava sa tradicionalnim obrascima i istorijski većim učešćem muške populacije u takmičarskom sportu, trenutno stanje pokazuje jasne tačke rasta i potencijal za masovnije uključivanje djevojčica i žena.

Na osnovu zvanične evidencije sportskih subjekata i rezultata sprovedenih upitnika, učešće ženske populacije u sportu na području Opštine Tuzi ostvaruje se kroz organizovani rad sportskih klubova i školski sport. Najveći doprinos masovnosti i kontinuiranom uključivanju djevojčica u sport daje Klub plesa „Tip Toe“, koji sa oko 75 aktivnih članica predstavlja najznačajniji organizovani sportski kolektiv namijenjen isključivo ženskoj populaciji. Kroz redovan trenažni proces klub omogućava djevojčicama kontinuirano bavljenje sportom i značajno doprinosi razvoju estetskih i dvoranskih sportova u opštini. Istovremeno, značajnu ulogu u razvoju ženskog sporta imaju borilački sportovi, u kojima su ostvareni i zapaženi takmičarski rezultati. Džudo klub „Dečić“ kontinuirano razvija ženske selekcije, što potvrđuju uspjesi poput osvajanja titule državne prvakinje u konkurenciji mlađih pionirki, dok taekwondo klubovi „BESA“ i „Alba“ okupljaju djevojčice različitih uzrasnih kategorija, od pionirskog do juniorskog uzrasta, doprinoseći njihovom sportskom razvoju i uključivanju u takmičarski sistem. Važnu osnovu za razvoj ženskog sporta predstavlja i školski sport, kroz koji se učenice osnovnih škola „Mahmut Lekić“ i „Jedinstvo“, kao i Srednje mješovite škole „25. maj“, najčešće uključuju u odbojkaške sekcije i druge sportsko-rekreativne aktivnosti. Ovakav model predstavlja prvi korak ka uključivanju djevojčica u organizovani klupski sport i stvara osnovu za njihov dalji sportski razvoj..

4.4.1. Izazovi i barijere u razvoju ženskog sporta

Kao osnivač Opština Tuzi je preuzela obavezu da finansira rad fudbalskog i košarkaškog kluba. U okviru košarkaškog kluba treniraju i djevojčiče ali trenutno ne postoji seniorska košarkaška selekcija. Među ostalim klubovima koji se finansiraju preko Javnog konkursa evidentirane su ženske selekcije. Iako su u prethodnom periodu ostvareni značajni rezultati u plesnim i borilačkim sportovima, analiza stanja ukazuje na postojanje više sistemskih izazova koji ograničavaju dalji razvoj ženskog sporta u Opštini Tuzi. Klubovi koji okupljaju isključivo ili pretežno žensku populaciju raspolažu znatno skromnijim finansijskim sredstvima, što ograničava mogućnosti za povećanje broja članica, unapređenje uslova rada i redovno učešće na međunarodnim takmičenjima. Dodatni izazov predstavlja nedostatak registrovanih ženskih selekcija u najmasovnijem sportu – fudbalu. Iako na području opštine djeluje više fudbalskih klubova, nijedan od njih nema organizovane ženske ekipe, zbog čega djevojčice nemaju mogućnost da se ovim sportom bave u okviru svoje lokalne zajednice. Pored toga, uočava se i izražen trend odustajanja djevojaka od organizovanog bavljenja sportom nakon završetka osnovne škole. Ovaj fenomen najčešće je uslovljen nedostatkom seniorskih ženskih selekcija u pojedinim sportovima, povećanim školskim obavezama i ograničenim mogućnostima za nastavak takmičarskog razvoja, što dovodi do značajnog smanjenja broja aktivnih sportistkinja u srednjoškolskom i studentskom uzrastu.

Strateški zaključak za ženski sport: Kako bi se iskoristio puni demografski potencijal opštine, neophodno je **sistemski podstaći sufinansiranje ženskih sportskih kolektiva** i stimulisati tradicionalne muške klubove na otvaranje ženskih sekcija. Poseban fokus u narednom periodu mora biti stavljen na obezbjeđivanje besplatnih termina u školskim salama za ženske timove i plesne grupe kako bi se uklonile ekonomske barijere za roditelje.

4.5. Rekreativni sport („Sport za sve“)

Razvoj rekreativnog sporta, odnosno koncepta „Sport za sve“, predstavlja direktan doprinos očuvanju javnog zdravlja, podizanju kvaliteta života građana i promociji zdravih stilova života u lokalnoj zajednici. S obzirom na to da više od polovine populacije opštine Tuzi čine mlađi od 35 godina, kreiranje sadržaja za masovnu rekreaciju svih starosnih struktura ima izražen socio-ekonomski značaj.

Učešće građana u rekreativnim aktivnostima na teritoriji opštine Tuzi trenutno se odvija kroz nekoliko neformalnih i komercijalnih kanala:

Rekreativno bavljenje sportom i fizičkom aktivnošću u Opštini Tuzi odvija se kroz kombinaciju komercijalnih, organizovanih i neformalnih oblika rekreacije. Kontinuitet rekreativnog vježbanja u najvećoj mjeri obezbjeđuju privatni fitnes centri, među kojima se posebno izdvaja Balkan Gym, koji građanima pruža uslove za individualne i grupne fitnes programe, treninge snage, bodybuilding i personalne treninge prilagođene različitim uzrastima i nivoima fizičke spremnosti. Značajan doprinos razvoju rekreativnog sporta daje i Klub plesa „Tip Toe“, koji, pored takmičarskih selekcija, organizuje rekreativne plesne i ritmičke programe, posebno namijenjene djevojčicama i mlađim ženama. Pored organizovanih aktivnosti, veliki broj građana tokom proljećnih i ljetnjih mjeseci koristi školske sportske terene i druge javno dostupne površine za rekreativno bavljenje sportovima poput malog fudbala i košarke. Istovremeno, prirodni potencijali Opštine Tuzi još uvijek nijesu u dovoljnoj mjeri valorizovani za razvoj organizovanih rekreativnih sadržaja, poput pješačenja, planinarenja i biciklizma, što predstavlja značajan prostor za unapređenje ponude sporta za sve građane.

Strateški zaključak za rekreativni sport: Da bi koncept „Sport za sve“ zaživio, Opština Tuzi mora u narednom periodu inicirati **izgradnju otvorenih sportsko-rekreativnih zona i trim staza** na javnim površinama. Kroz saradnju sa registrovanim klubovima i obrazovnim institucijama, potrebno je obezbijediti povoljnije termine u dvoranama za građane i subvencionisati programe porodične i radničke rekreacije.

4.6. Sport osoba sa invaliditetom

Razvoj sporta i rekreacije za osobe sa invaliditetom (OSI) predstavlja jedno od najosjetljivijih i najvažnijih pitanja u oblasti inkluzije i društvene integracije na lokalnom nivou. Analiza trenutnog stanja pokazuje da je ovaj segment sporta u opštini Tuzi na samom početku razvoja, sa izraženim infrastrukturnim barijerama, ali i sa značajnim pozitivnim primjerima iz privatnog sektora.

Na teritoriji opštine Tuzi ne postoji registrovan i aktivan sportski klub koji je primarno ili isključivo orjentisan na takmičarski sport osoba sa invaliditetom (poput paraolimpijskih disciplina). Trenutni obuhvat i ponuda u ovoj oblasti oslanjaju se na rekreaciju i adaptirane fitnes programe:

- Uloga fitnes sektora u inkluziji: Kao jedini sportski subjekt koji je kroz upitnik prijavio dostupnost i namjenske programe za ovu populaciju izdvaja se Balkanska teretana (Balkan Gym). Ovaj subjekat posjeduje specifičnu trenažnu opremu i nudi prilagođene uslove za bavljenje bodi-bildingom i rekreacijom za osobe sa invaliditetom, čime vrši važnu društvenu funkciju u zajednici.
- Školski sport: Unutar školskih sportskih sekcija u tri glavne vaspitno-obrazovne ustanove (JU OŠ „Mahmut Lekić“, JU OŠ „Jedinstvo“ i JU SMŠ „25. maj“) inkluzija se sprovodi na nivou redovne nastave fizičkog vaspitanja kroz prilagođene aktivnosti, ali bez posebnih takmičarskih sekcija za djecu sa smetnjama u razvoju.

Strateški zaključak za sport OSI: Kako bi se pokrenuo razvoj ovog segmenta, Opština Tuzi u narednom petogodišnjem periodu mora postaviti uklanjanje arhitektonskih barijera u sportskim objektima kao apsolutni prioritet. Neophodno je stimulisati osnivanje prvog registrovanog OSI

sportskog kluba i obezbijediti besplatne trenažne termine kako bi sportske aktivnosti postale dostupne svim građanima bez diskriminacije.

4.7. Sportska infrastruktura

Postojeću sportsku infrastrukturu na području Opštine Tuzi čine kapaciteti sportskih klubova i objekti obrazovnih ustanova, koji predstavljaju osnovu za realizaciju sportskih aktivnosti i trenažnih procesa. Centralni i infrastrukturno najznačajniji sportski objekat predstavlja stadion FK „Dečić“, koji je namijenjen prvenstveno potrebama takmičarskih i omladinskih selekcija kluba. Međutim, intenzivno korišćenje stadiona od strane velikog broja sportista dovodi do povećane opterećenosti i ubrzane amortizacije terena. Kada je riječ o dvoranskim sportovima, ključnu ulogu imaju sportske sale JU OŠ „Mahmut Lekić“ i JU SMŠ „25. maj“, koje, osim izvođenja nastave fizičkog vaspitanja, u popodnevnim i večernjim terminima služe kao glavni prostori za treninge košarkaških, odbojkaških, džudo, taekwondo i plesnih klubova. U ruralnim djelovima opštine sportske aktivnosti uglavnom se oslanjaju na raspoložive školske kapacitete, poput sale JU OŠ „Jedinstvo“ u Skoraću. Međutim, nedostatak savremeno opremljenih i grijanih zatvorenih prostora u ovim sredinama značajno ograničava mogućnost kontinuiranog sprovođenja sportskih aktivnosti tokom zimskog perioda i u uslovima nepovoljnih vremenskih prilika.

U 2026. godini Opština Tuzi opredjelila je značajna finansijska sredstva, i to:

- 1.200.000 EUR za izgradnju balon sportske hale;
- 5.000.000 EUR za sportsko-rekreativnu zonu Tuzi – Sportski centar „Sukuruć“, uključujući izradu idejnog i glavnog projekta i izvođenje radova;
- 43.000 EUR za stadion u Milješu – ugovor zaključen;
- 43.000 EUR za stadion u Rogamima – ugovor zaključen.
- 29.620,80 EUR za stadion u MZ Vladne- procedura u toku

Nakon realizacije ovih projekata biće stvoreni znatno bolji uslovi za bavljenje sportom, prije svega u ruralnim dijelovima opštine.

Pored javne infrastrukture, određeni segment sportske ponude upotpunjuju i specijalizovani privatni objekti, prije svega fitnes centri poput Balkan Gym-a, koji građanima pružaju uslove za sprovođenje fitnes programa, treninga snage i drugih oblika rekreativnog vježbanja.

4.7.1. Ključni infrastrukturni nedostaci i izazovi

Na osnovu izvještaja i informacija prikupljenih od sportskih organizacija i obrazovnih ustanova, identifikovani su ključni izazovi u oblasti sportske infrastrukture na teritoriji Opštine Tuzi. Najizraženiji problem predstavlja hronični nedostatak zatvorenih sportskih objekata, s obzirom na to da opština ne raspolaže višenamjenskom sportskom dvoranom u javnom vlasništvu koja bi rasteretila postojeće školske sale i obezbijedila adekvatne uslove za održavanje zvaničnih takmičenja u dvoranskim sportovima pred publikom. Istovremeno, postojeći sportski kapaciteti suočavaju se sa velikim opterećenjem usljed preklapanja termina redovne nastave, školskih sportskih sekcija i trenažnih procesa registrovanih sportskih klubova, zbog čega rade na granici svojih mogućnosti.

Dodatni izazov predstavlja dotrajalost i nedostatak osnovne sportske opreme, pri čemu su obrazovne ustanove i sportski subjekti ukazali na potrebu za obnovom i modernizacijom strunjača, lopti, golova, košarkaških konstrukcija i gimnastičkih sprava radi obezbjeđivanja bezbjednih uslova za sve korisnike. Pored toga, prisutna je izražena teritorijalna neravnomjernost u rasporedu sportske infrastrukture, jer, iako gradsko jezgro raspolaže osnovnim kapacitetima, periferni i ruralni djelovi opštine nemaju ni minimalne uslove zatvorenog prostora za sprovođenje sportskih aktivnosti, naročito tokom zimskog perioda.Strateški prioritet u narednom petogodišnjem periodu mora biti usmjeren na

rekonstrukciju i opremanje školskih sala, obezbjeđivanje novih otvorenih i zatvorenih terena, te prilagođavanje javnih objekata za inkluzivni i rekreativni sport.

Najavljene investicije (izgradnju balon sportske hale, sportsko-rekreativna zona Tuzi – Sportski centar „Sukuruć“, izgradnja stadiona u Milješu, stadiona u naselju Rogami i stadiona u MZ Vladne)

4.8. Sportske manifestacije i događaji

Sportske manifestacije i događaji na teritoriji opštine Tuzi predstavljaju značajan mehanizam za promociju sporta, afirmaciju lokalnih talenata, privlačenje posjetilaca i jačanje društvene kohezije zajednice. Trenutni kalendar događaja primarno se oslanja na takmičarske aktivnosti nosilaca lokalnog sporta, uz potrebu za daljim razvojem masovnih i rekreativnih manifestacija.

Sportski događaji u opštini mogu se podijeliti na tri ključne kategorije:

- **Profesionalne i ligaške utakmice:** Centralni i najgledaniji sportski događaji su domaće utakmice **Fudbalskog kluba „Dečić“** u okviru Prve crnogorske fudbalske lige, kao i nastupi u evropskim klupskim takmičenjima, što privlači najveći broj gledalaca i generiše veliku medijsku pažnju. Pored fudbala, redovne ligaške utakmice **Košarkaškog kluba „Dečić“** čine okosnicu vikend sportskih dešavanja.
- **Turniri u borilačkim sportovima i plesu:** Zahvaljujući izuzetnim rezultatima taekwondo klubova **„BESA“** i **„Alba“**, kao i **Džudo kluba „Dečić“**, Tuzi periodično funkcionišu kao domaćini regionalnih i klupskih turnira u borilačkim vještinama koji okupljaju takmičare iz cijele Crne Gore i susjednih država. Takođe, **Klub plesa „Tip toe“** prepoznatljiv je po radu sa djecom i mladima, ostvarujući zapažene rezultate na nacionalnim i evropskim takmičenjima u savremenim plesnim disciplinama
- **Školska sportska takmičenja:** Unutar obrazovnih ustanova redovni međuškolski i unutarškolski turniri u kolektivnim sportovima služe kao primarni događaji za animaciju djece i omladine.

4.8.1. Ključni izazovi u organizaciji i održivosti

Analiza realizovanih sportskih manifestacija i raspoloživih organizacionih kapaciteta ukazuje na postojanje nekoliko ključnih ograničenja koja utiču na dalji razvoj ove oblasti. Prije svega, uočava se nedostatak jedinstvenog opštinskog kalendara sportskih manifestacija, zbog čega se većina događaja organizuje na inicijativu pojedinačnih sportskih klubova, obrazovnih ustanova ili drugih organizatora, bez sistemske koordinacije i dugoročnog godišnjeg plana na nivou lokalne samouprave. Takav pristup umanjuje mogućnosti za kvalitetniju promociju sportskih događaja, njihovo međusobno usklađivanje, kao i valorizaciju njihovog turističkog i promotivnog potencijala. Istovremeno, razvoj sportskih manifestacija dodatno ograničavaju infrastrukturni nedostaci, prije svega nepostojanje višenamjenske sportske dvorane u javnom vlasništvu, što značajno smanjuje mogućnosti organizacije većih nacionalnih i međunarodnih takmičenja, dvoranskih turnira i sportsko-rekreativnih manifestacija, posebno tokom zimskog perioda kada aktivnosti na otvorenom nijesu moguće.

Strateški zaključak za sportske manifestacije: Strateški cilj Opštine Tuzi u narednom periodu mora biti formiranje zvaničnog Kalendara sportskih manifestacija i institucionalna podrška događajima koji promovišu masovni, školski i ženski sport. Poseban fokus treba staviti na brendiranje tradicionalnih turnira i korišćenje prirodnih potencijala opštine za razvoj outdoor (otvorenih) sportskih manifestacija koje povezuju sport, turizam i ekologiju.

4.9. Finansiranje sporta

Finansiranje sportskih subjekata i aktivnosti na teritoriji opštine Tuzi predstavlja ključni faktor stabilnosti, održivosti i daljeg razvoja lokalnog sportskog sistema. Analiza finansijskog okvira zasniva

se na zvaničnoj evidenciji raspodjele budžetskih sredstava opštinskim sportskim klubovima za 2025. godinu, kao i na uvidu u alternativne izvore prihoda kojima klubovi raspolažu. Pored redovnog finansiranja sportskih klubova i programa, Opština realizuje i planira značajna kapitalna ulaganja u sportsku infrastrukturu.

4.9.1. Struktura budžetske podrške i raspodjela sredstava

Budžet Opštine Tuzi predstavlja osnovni izvor finansiranja organizovanog sporta na lokalnom nivou. Sredstva se dodjeljuju u skladu sa odredbama Zakona o sportu i opštinskim aktima kojima se uređuje sufinansiranje programa sportskih organizacija, s ciljem obezbjeđivanja kontinuiteta rada klubova, razvoja omladinskog sporta i učešća sportista u takmičarskom sistemu. Najveći dio budžetskih izdvajanja usmjeren je ka klubovima koji imaju status nosilaca sportskog razvoja u opštini, prije svega Fudbalskom klubu „Dečić“, kao najmasovnijem sportskom kolektivu sa oko 200 članova u različitim uzrasnim kategorijama, i Košarkaškom klubu „Dečić“, koji okuplja oko 100 djece i mladih. Finansijska podrška ovim klubovima prvenstveno je namijenjena pokrivanju troškova učešća u nacionalnim takmičenjima, uključujući prevoz, kotizacije, troškove službenih lica i druge organizacione izdatke. Pored kolektivnih sportova, Opština pruža kontinuiranu podršku i klubovima iz oblasti borilačkih sportova, među kojima se izdvajaju Taekwondo klub „BESA“, Taekwondo klub „Alba“ i Džudo klub „Dečić“, čiji članovi ostvaruju zapažene rezultate na državnim i regionalnim takmičenjima. Ova sredstva doprinose održavanju redovnog trenažnog procesa i finansiranju učešća na zvaničnim prvenstvima. Finansijska podrška usmjerena je i na razvoj ženskog sporta kroz rad Kluba plesa „Tip Toe“, koji okuplja veliki broj djevojčica, kao i na omladinski fudbal kroz sufinansiranje aktivnosti fudbalskih klubova „Malesia“, „Milesh“ i „Tuzi“, čime se podstiče rano uključivanje djece u organizovani sport i stvaraju uslovi za njihov dalji sportski razvoj.

4.9.2. Izazovi i ograničenja u finansijskom modelu

Iako Opština Tuzi ulaže značajne napore u održavanje sportskog sistema, finansijska analiza ukazuje na nekoliko sistemskih izazova:

- **Visoka zavisnost od opštinskog budžeta:** Većina lokalnih klubova (izuzev FK „Dečić“ koji privlači sponzore) nema stabilne alternativne izvore prihoda, što ih čini izuzetno osjetljivim na bilo kakve promjene u opštinskim izdvajanjima.
- **Finansijske barijere za roditelje (članarine):** Zbog ograničenih budžeta, manji klubovi i škole fudbala primorani su da dio troškova (zakup sala, oprema) kompenzuju kroz naplatu članarina od roditelja, što stvara ekonomsku barijeru za djecu iz socijalno ugroženih i ruralnih porodica.
- **Nedostatak sponzorskog kapitala u privrednom sektoru:** Lokalna privredna zajednica, sa izuzetkom pojedinačnih donacija, još uvijek nema razvijen sistem dugoročnog sponzorisanja manjih sportskih kolektiva, školskog ili ženskog sporta.

Strateški zaključak za finansiranje: Finansijski održiv model u periodu 2026–2028. zahtijeva **diverzifikaciju izvora prihoda**. Opština Tuzi treba da uvede jasnije kriterijume za sufinansiranje zasnovane na masovnosti i uspjesima, ali i da kroz poreske olakšice ili javno-privatna partnerstva stimuliše lokalne privrednike na ulaganje u omladinski, ženski i školski sport, čime bi se smanjio pritisak na roditeljski budžet.

4.10. Ljudski resursi u sportu (treneri, kadar)

Kvalitet, stručnost i održivost sportskog sistema u opštini Tuzi direktno zavise od ljudskih resursa koji vode, organizuju i realizuju trenažne i takmičarske procese. Ljudske resurse u lokalnom sportu čine stručni kadar (treneri, asistenti, instruktori), rukovodeći kadar u klubovima, profesori fizičkog

vaspitanja u vaspitno-obrazovnim ustanovama, kao i administrativni kadar unutar Sekretarijata za lokalnu samoupravu (sektor za sport).

Analiza ljudskih resursa u sportu, zasnovana na podacima registrovanih sportskih organizacija i obrazovnih ustanova, pokazuje da Opština Tuzi raspolaže stručnim kadrom koji predstavlja važan oslonac daljeg razvoja sporta, ali istovremeno ukazuje i na određene izazove u pogledu njegove održivosti i ravnomjerne zastupljenosti među sportskim granama. Najveća koncentracija profesionalnih i licenciranih trenera prisutna je u fudbalu, prvenstveno u Fudbalskom klubu „Dečić“, koji zbog velikog broja članova i učešća u najvišem rangu takmičenja angažuje stručni kadar za rad sa svim uzrasnim selekcijama. Sličan model organizacije prisutan je i u Košarkaškom klubu „Dečić“, gdje je obezbijeđen kontinuiran stručni rad sa mlađim kategorijama. Sa druge strane, borilački sportovi i ples u velikoj mjeri zavise od manjeg broja trenera sa specifičnim nacionalnim i međunarodnim licencama, zbog čega postoji povećan rizik od prekida kontinuiteta rada u slučaju smanjenja broja aktivnih stručnih lica ili njihove nedostupnosti. Značajnu ulogu u sistemu razvoja sporta imaju i nastavnici fizičkog vaspitanja u osnovnim školama „Mahmut Lekić“ i „Jedinstvo“ te u Srednjoj mješovitoj školi „25. maj“, koji predstavljaju ključnu vezu između školskog i klupskog sporta. Kroz svakodnevni rad sa učenicima oni doprinose prepoznavanju sportskih talenata i njihovom usmjeravanju ka lokalnim sportskim klubovima, čime imaju važnu ulogu u razvoju sportskog podmlatka na području opštine.

4.10.1 Ključni izazovi u razvoju ljudskih potencijala

Analiza ljudskih resursa ukazuje na postojanje više sistemskih izazova koji mogu ograničiti dugoročni razvoj sporta u Opštini Tuzi. Jedan od najizraženijih problema predstavlja nedostatak stručnog kadra za rad sa osobama sa invaliditetom. Iako pojedini sportski objekti raspolažu osnovnim prostornim uslovima za sprovođenje prilagođenih programa, na području opštine postoji izražen deficit licenciranih trenera, fizioterapeuta i drugih stručnjaka osposobljenih za rad sa osobama sa invaliditetom, što predstavlja značajnu prepreku razvoju inkluzivnog i paraolimpijskog sporta.

Istovremeno, uočava se nedovoljna zastupljenost žena u trenerskim i upravljačkim strukturama sportskih organizacija. Iako djevojčice i žene ostvaruju značajno učešće u pojedinim sportovima, posebno u plesu i borilačkim disciplinama, stručni i rukovodeći kadar u većini klubova i dalje čine pretežno muškarci. Zbog toga postoji potreba za podsticanjem stručnog usavršavanja i osnaživanjem bivših sportistkinja za preuzimanje trenerskih i drugih stručnih funkcija u sportskim organizacijama. Dodatni izazov predstavlja ograničen pristup kontinuiranoj stručnoj edukaciji, budući da manji sportski klubovi često nemaju dovoljno finansijskih sredstava za finansiranje seminara, sticanje viših trenerskih licenci i učešće na međunarodnim programima stručnog usavršavanja. Pored toga, dio sportskih organizacija i dalje funkcioniše uz oslanjanje na volonterski angažman ili simbolične naknade za stručni rad, što negativno utiče na stabilnost kadrova, povećava fluktuaciju trenera i otežava dugoročno planiranje razvoja sportskih programa.

Strateški zaključak za ljudske resurse: Održivost sporta u opštini Tuzi u narednom petogodišnjem periodu ne može se graditi isključivo na entuzijazmu pojedinaca. Opština mora kroz Strategiju uspostaviti **sistem permanentne edukacije i stipendiranja deficitarnih kadrova** (posebno za ženski sport i sport OSI), te kroz tješnju saradnju sa Fakultetom za sport i fizičko vaspitanje stimulisati mlade stručnjake da svoj profesionalni angažman vežu za lokalne sportske organizacije.

5. SWOT ANALIZA

Na osnovu detaljno sprovedene situacione analize, mapiranja sportskih subjekata, pregleda školske i sportske infrastrukture, kao i analize specifičnih segmenata (ženski sport, sport OSI, rekreativni sport

i finansiranje), definisana je SWOT matrica. Ona prikazuje unutrašnje faktore (snage i slabosti) i spoljašnje faktore (šanse i prijetnje) koji direktno utiču na kreiranje budućih strateških ciljeva do kraja 2028. godine.

UNUTRAŠNJI FAKTORI	SPOLJAŠNJI FAKTORI
SNAGE (Strengths)	ŠANSE (Opportunities)
* **Izrazito povoljan demografski profil:** Visok procenat mlade populacije u opštini (55% mlađih od 35 godina) pruža ogromnu bazu za omasovljenje sporta. * **Stabilni i prepoznatljivi nosioci sporta:** FK „Dečić“ i KK „Dečić“ kao stabilni klubovi Opštine sa dobro organizovanim mlađim selekcijama. * **Konkretni infrastrukturni projekti:** Opredijeljena sredstva za balon halu i zaključeni ugovori za stadione u Milješu i Rogamima. * **Vrhunski rezultati u pojedinačnim sportovima:** Tradicija i kontinuitet osvajanja državnih medalja u borilačkim sportovima (taekwondo i džudo). * **Postojanje inkluzivnih inicijativa:** Privatni fitnes sektor (Balkan Gym) koji već posjeduje opremu i programe prilagođene osobama sa invaliditetom. * **Snažna uloga školskog sistema:** Tri centralne vaspitno-obrazovne ustanove koje služe kao primarna baza za rani obuhvat djece i omladine u sport.	* **Prekogranična saradnja i EU fondovi:** Mogućnost povlačenja sredstava iz IPA fondova za izgradnju infrastrukture i sportske razmjene sa susjednim državama. * **Ravnomjeran razvoj sportske infrastrukture** kroz izgradnju Sportskog centra „Sukuruć“, balon hale i lokalnih stadiona. * **Nacionalne subvencije i podrška ministarstva:** Korišćenje konkursa Ministarstva sporta i mladih za sufinansiranje rekonstrukcije školskih sala i nabavku opreme. * **Razvoj sportskog turizma:** Brendiranje tradicionalnih turnira i korišćenje prirodnih potencijala opštine za organizaciju outdoor (otvorenih) manifestacija. * **Privlačenje privatnog kapitala:** Kreiranje modela poreskih olakšica i javno-privatnih partnerstava za stimulisanje lokalnih privrednika da ulažu u sport. * **Saradnja sa visokoškolskim ustanovama:** Povezivanje sa Fakultetom za sport i fizičko vaspitanje radi obezbjeđivanja stipendija i stručne prakse za mlade trenere.
SLABOSTI (Weaknesses)	PRIJETNJE (Threats)
* **Hronični deficit i preopterećenost infrastrukture:** Nedostatak višenamjenske sportske dvorane u javnom vlasništvu; preklapanje termina u školskim salama. * **Teritorijalna i infrastrukturna neravnomjernost:** Nedostatak adekvatnih zatvorenih i grijanih sportskih objekata u ruralnim područjima (npr. Skorać) tokom zime. * **Visoka zavisnost od opštinskog budžeta:** Nedostatak diverzifikovanih izvora prihoda i sponzorstava kod većine manjih klubova.	* **Finansijska nestabilnost manjih klubova:** Rizik od gašenja pojedinih kolektiva koji zavise isključivo od opštinskih davanja ili članarina roditelja. * **Drop-out efekat (rano napuštanje sporta):** Nagli pad učešća mladih, posebno djevojaka, u trenažnom procesu prilikom prelaska na fakultete ili zbog nedostatka seniorskih pogona. * **Zdravstveni rizici uslijed neaktivnosti:** Rast stope hipokinezije (nedostatka kretanja) i

* **Izražena rodna i finansijska disproporcija:** Slabo razvijene ženske selekcije u najmasovnijim sportovima i skromni budžeti za pretežno ženske kolektive. * **Arhitektonska nepristupačnost javnih objekata:** Nedostatak rampi i prilagođenih svlačionica za osobe sa invaliditetom (OSI) u školskim salama. * **Deficit specifičnog stručnog kadra:** Nedostatak licenciranih trenera za rad sa OSI populacijom i nedovoljan broj žena u trenerskim strukturama.	gojaznosti kod djece zbog manjka besplatnih rekreativnih zona i otvorenih teretana. * **Odliv sportskih talenata i stručnog kadra:** Prelazak najperspektivnijih mladih sportista i kvalitetnih trenera u veće sportske centre sa boljom infrastrukturom. * **Ekonomske barijere za roditelje:** Pad platežne moći koji direktno utiče na nemogućnost plaćanja članarina i opreme za djecu iz socijalno ugroženih kategorija

Strateški zaključak SWOT analize: Glavni izazov Opštine Tuzi u narednom periodu biće kako da svoju najveću unutrašnju snagu, a to je **mlada populacija,** aktivira unutar sistema koji ima ozbiljna infrastrukturna ograničenja (nedostatak dvoranskog prostora i opremljenih sala). Rješenje leži u iskorišćavanju spoljašnjih šansi: privlačenju EU i nacionalnih sredstava za hitnu rekonstrukciju i prilagođavanje objekata, uz istovremeno uvođenje stabilnijih i pravednijih modela finansiranja ženskog, školskog i inkluzivnog sporta.

6. VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI RAZVOJA SPORTA (2026–2028)

Na osnovu detaljnih nalaza situacione analize i prepoznatih faktora unutar SWOT matrice, definisan je strateški pravac razvoja sporta u opštini Tuzi za naredni petogodišnji period. Ovaj segment postavlja jasnu viziju i identifikuje prioritete koji će omogućiti optimalno korišćenje demografskih potencijala uz sistemsko rješavanje infrastrukturnih i organizacionih izazova.

Vizija razvoja sporta u opštini Tuzi do kraja 2028. godine

„Opština Tuzi kao moderna, inkluzivna i dinamična sportska zajednica koja maksimalno koristi svoj demografski potencijal kroz razvijenu, bezbjednu i svima dostupnu sportsku infrastrukturu, u kojoj su vrhunski, školski, ženski, inkluzivni i rekreativni sport ravnopravno podržani kao temelj zdravog života i društvene kohezije“.

Strateški ciljevi razvoja

Kako bi se ostvarila definisana vizija, razvojni procesi biće usmjereni na četiri ključna strateška cilja:

Strateški cilj 1: Unapređenje i modernizacija sportske infrastrukture

Ovaj cilj je direktan odgovor na hronični deficit zatvorenih javnih objekata i teritorijalnu neravnomjernost infrastrukture. Fokus je na stvaranju adekvatnih i bezbjednih uslova za rad sa djecom i profesionalcima tokom cijele godine.

- **Prioritet 1.1:** Izgradnja balon sportske hale – 1.200.000 EUR.
- **Prioritet 1.2:** Razvoj sportsko-rekreativne zone Tuzi – Sportski centar „Sukuruć“ – 5.000.000 EUR.
- **Prioritet 1.3:** Izgradnja stadiona u Milješu – 43.000 EUR, ugovor zaključen.
- **Prioritet 1.4:** Izgradnja stadiona u Rogamima – 43.000 EUR, ugovor zaključen.
- **Prioritet 1.5:** Hitna sanacija, adaptacija i opremanje sportskih sala pri školama (JU OŠ „Mahmut Lekić“, JU OŠ „Jedinstvo“, JU SMŠ „25. maj“) sa akcentom na uvođenje adekvatnog grijanja u ruralnim područjima.
- **Prioritet 1.6:** Uklanjanje arhitektonskih barijera (izgradnja rampi, prilagođavanje svlačionica i toaleta) na javnim sportskim objektima radi omogućavanja pristupa osobama sa invaliditetom (OSI).

Strateški cilj 2: Omasovljenje školskog, ženskog i rekreativnog sporta („Sport za sve“)

Cilj je preusmjeravanje fokusa sa isključivo takmičarskog muškog sporta na širi društveni obuhvat populacije, koristeći izrazitu unutrašnju snagu — mlado stanovništvo opštine.

- **Prioritet 2.1:** Proširenje i besplatna dostupnost unutarškolskih i vanškolskih sportskih sekcija za svu djecu, bez obzira na socijalni status porodice.
- **Prioritet 2.2:** Sistemsko podsticanje i sufinansiranje ženskih sportskih kolektiva i stimulisanje tradicionalnih muških klubova da formiraju ženske selekcije.
- **Prioritet 2.3:** Izgradnja otvorenih sportsko-rekreativnih zona, trim staza i parkova u urbanim i ruralnim djelovima opštine za potrebe građana rekreativaca.

Strateški cilj 3: Unapređenje ljudskih resursa i stručnog kadra u sportu

Podizanje kvaliteta rada u sportu kroz sistemsku podršku edukaciji trenera, profesora fizičkog vaspitanja i menadžmenta klubova.

- **Prioritet 3.1:** Sufinansiranje i stipendiranje stručnog usavršavanja trenera za sticanje viših nacionalnih i međunarodnih licenci.
- **Prioritet 3.2:** Edukacija i obezbjeđivanje licenciranog kadra (treneri, defektolozi, asistenti) specijalizovanog za rad u oblasti sporta osoba sa invaliditetom (OSI).
- **Prioritet 3.3:** Stimulisanje učešća žena u upravljačkim i stručno-trenerskim strukturama lokalnih sportskih organizacija.

Strateški cilj 4: Održivost finansiranja i unaprjeđenje sportskih manifestacija

Uspostavljanje stabilnijeg finansijskog okvira kroz diverzifikaciju izvora prihoda i jačanje promocije opštine kroz sport.

- **Prioritet 4.1:** Revizija kriterijuma za raspodjelu javnih budžetskih sredstava kako bi se postigao bolji balans između bazičnih, pojedinačnih, ženskih i kolektivnih sportova.
- **Prioritet 4.2:** Kreiranje institucionalnih mehanizama za privlačenje sredstava iz EU (IPA) fondova i nacionalnih konkursa za potrebe lokalnog sporta.
- **Prioritet 4.3:** Formiranje jedinstvenog godišnjeg Kalendara sportskih manifestacija sa akcentom na tradicionalne turnire nosilaca sporta (FK i KK „Dečić“, borilački klubovi) i outdoor rekreativne događaje.

7. MJERE I AKTIVNOSTI ZA REALIZACIJU CILJEVA

7.1. Mjere u oblasti školskog sporta

- **Proširenje obuhvata učenika kroz nove sportske sekcije:** Trenutni obuhvat učenika u sportskim sekcijama varira od 10% u Srednjoj mješovitoj školi „25. maj“ i OŠ „Jedinstvo“, do 30% u OŠ „Mahmut Lekić“. Cilj je podići ukupnu uključenost na najmanje 40% kroz uvođenje raznovrsnijih sekcija (atletika, košarka, odbojka, gimnastika i šah).
- **Uključivanje nastavnog kadra u radne grupe i opštinsku koordinaciju:** Prepoznata je potreba za aktivnijim uključivanjem profesora fizičkog vaspitanja u radne grupe Opštine radi bolje organizacije takmičenja i sistemske podrške.
- **Opremanje i sanacija školske sportske infrastrukture:** Nabavka nedostajuće opreme i rekvizita za fiskulturne sale i terene u školama. Poseban fokus je na stvaranju uslova za bazne sportove (gimnastika i atletika) i odbojku u OŠ „Jedinstvo“ i SMŠ „25. maj“.
- **Kontinuirana opštinska školska takmičenja:** Formiranje i održavanje redovne Opštinske školske lige u fudbalu, košarci, šahu i stonom tenisu.

7.2. Mjere za klubove i takmičarski sport

- **Uspostavljanje jasnih i transparentnih kriterijuma za sufinansiranje:** Unapređenje opštinskog konkursa za sportske klubove (za koji je u 2025. godini opredijeljeno 40.000 EUR) uvođenjem bodovanja zasnovanog na rangu takmičenja, broju registrovanih članova, broju licenciranih trenera i radu sa mlađim kategorijama.
- **Podrška razvoju stručnog kadra (edukacija i licenciranje):** Većina klubova identifikovala je deficit licenciranih trenera (npr. FK Malesia ima 1 licenciranog trenera na 60 članova, FK Milesh 2 sa C licencom na 61 člana). Opština će subvencionisati sticanje UEFA, nacionalnih i specijalizovanih trenerskih licenci.
- **Jačanje kapaciteta mlađih kategorija i mlađih selekcija:** Pružanje prioritetne podrške klubovima koji ulažu u rad sa mlađim uzrastima (poput FK Dečić koji okuplja sve selekcije od U10 do seniora, KK Dečić sa 170 članova, te TK Besa sa 55 članova u kategorijama pionira, kadeta i juniora).
- **Stabilizacija i održivost klubova od posebnog značaja:** Osiguranje kontinuiranog funkcionisanja i takmičarskih ciljeva za klubove čiji je osnivač Opština (FK Dečić sa izdvajanjem od 600.000 EUR i KK Dečić sa 135.000 EUR u 2025. godini).

7.3. Mjere za rekreativni sport

- **Izgradnja i uređivanje javnih rekreativnih zona:** Izgradnja biciklističkih staza, trim staza i otvorenih terena na otvorenom širom opštine, što je prepoznato kao jedan od glavnih prioriteta građana i škola.
- **Organizacija rekreacije za sve starosne dobi:** Formiranje programa i turnira za amatere, odrasle i veterane (poput tradicionalnih utakmica veterana i ljetnjih kampova).

7.4. Mjere za infrastrukturu

- **Izgradnja i unapređenje dvoranskih i zatvorenih sportskih kapaciteta**: Prioritetno rješavanje nedostatka adekvatnih sportskih sala za potrebe borilačkih i dvoranskih sportova, uključujući Džudo klub Dečić, TK Besa, TK Alba i KK Dečić. U tom cilju planirana je izgradnja balon sportske hale, za koju su opredijeljena sredstva u iznosu od 1.200.000 EUR, kao i rekonstrukcija i opremanje postojećih školskih sportskih sala, čime bi se unaprijedili uslovi za trening i takmičenja i omogućilo efikasnije korišćenje postojećih kapaciteta.
- **Razvoj sportsko-rekreativne infrastrukture i ravnomjeran teritorijalni razvoj:** Podrška realizaciji infrastrukturnih projekata koji doprinose proširenju sportske ponude i dostupnosti sportskih sadržaja na području opštine. Poseban značaj imaju razvoj sportsko-rekreativne zone Tuzi – Sportski centar „Sukuruć“, sa planiranom vrijednošću od 5.000.000 EUR, kao i izgradnja stadiona u Milješu i Rogamima, za koje su zaključeni ugovori u vrijednosti od po 43.000 EUR, odnosna stadiona u MZ Vladne za koji je opredjeljeno 29.620,80 EUR.
- **Unapređenje javno-privatnih partnerstava u oblasti sportske infrastrukture:** Podsticanje saradnje Opštine, sportskih klubova i privatnog sektora u izgradnji, rekonstrukciji, opremanju i održavanju sportskih objekata. Posebno će se podržavati privatne inicijative i klubovi koji raspolažu zemljištem ili postojećim objektima, a čije uključivanje može doprinijeti proširenju i unapređenju ukupnih sportskih kapaciteta opštine.

7.5. Mjere za inkluziju i jednakost

- **Aktivno razvijanje ženskog sporta:** Pružanje posebnih podsticaja klubovima koji formiraju ženske selekcije. Trenutno SPK „Tip Toe“ okuplja 80 djevojčica, KK „Dečić“ ima kadetsku žensku selekciju sa 30 članica, FK „Malesia“ ima 10 registrovanih djevojčica, dok je FK „Dečić“ u fazi formiranja ženske ekipe.
- **Prilagođavanje sportske infrastrukture osobama sa invaliditetom (OSI):** Obavezno uklanjanje arhitektonskih barijera i izgradnja pristupnih rampi na svim postoijim i novim sportskim objektima.
- **Sistemsko uključivanje OSI u sport:** Podrška i podsticanje lokalnih klubova da otvaraju sekcije za OSI i prilagođavaju trenažne procese.

7.6. Mjere za promociju i sportsku kulturu

- **Organizovanje tradicionalnih i međunarodnih manifestacija:** Podrška organizaciji prvenstvenih i evropskih utakmica, tradicionalnih omladinskih turnira i ljetnjih sportskih kampova za dijasporu koji okupljaju od 500 do 1.000 učesnika.
- **Promocija sporta u školama i medijska prezentacija:** Redovne posjete vrhunskih sportista i trenera školama u Tuzima radi animiranja djece za bavljenje sportom.
- **Promocija novih sportskih disciplina:** Podrška razvoju i masovnosti plesnih disciplina i borilačkih vještina (džudo, tekvondo).

8. FINANSIJSKI OKVIR

8.1. Izvori finansiranja

Održiv razvoj sporta u Opštini Tuzi zahtijeva uspostavljanje stabilnog i diversifikovanog modela finansiranja koji se neće oslanjati isključivo na sredstva lokalnog budžeta, već će uključiti različite javne, privatne i međunarodne izvore finansiranja. Osnovni izvor podrške i dalje će predstavljati budžet Opštine Tuzi, kroz redovna izdvajanja za klubove od posebnog značaja za razvoj sporta, kao i kroz godišnji konkurs za sufinansiranje programa ostalih sportskih organizacija. Pored lokalnih sredstava, značajnu ulogu u finansiranju sportskih aktivnosti imaju nacionalni izvori, uključujući programe Ministarstva sporta i mladih, Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, kao i podršku nadležnih nacionalnih sportskih saveza, posebno u oblastima koje se odnose na razvoj takmičarskog sporta i omladinskih selekcija. Dodatni potencijal predstavljaju međunarodni fondovi i programi podrške, uključujući sredstva UEFA fondova namijenjena unapređenju sportske infrastrukture i razvoju klubova, kao i mogućnosti koje pružaju programi Evropske unije, naročito u oblasti prekogranične saradnje i razvoja sportskih kapaciteta.

Važan segment budućeg finansiranja treba da bude i snažnije uključivanje privatnog sektora kroz sponzorstva i donacije, pri čemu poseban potencijal predstavlja podrška lokalnih privrednika i dijaspore, koja tradicionalno pokazuje interesovanje za podršku sportskim kolektivima sa područja opštine. Istovremeno, sportske organizacije treba podsticati na razvoj sopstvenih prihoda kroz članarine, prihode od ulaznica, transfera sportista, organizaciju događaja i druge komercijalne aktivnosti, čime bi se povećala njihova finansijska samostalnost i dugoročna održivost.

8.2. Budžetska projekcija

Kategorija ulaganja	Postojeće stanje (2024/2025)	Planirana godišnja projekcija (Prosjek 2026–2028)
Opštinski klubovi (FK i KK Dečić)	~650.600 EUR	680.000 EUR
Sufinansiranje ostalih klubova (Konkurs)	36.000 EUR	60.000 EUR
Školski i rekreativni sport	Minimalno / Parcijalno	25.000 EUR
Infrastruktura (Opštinsko učešće i sufinansiranje)	Zavisno od projekta	150.000 EUR
Edukacija kadrova i manifestacije	/	15.000 EUR
UKUPNO (Godišnje iz budžeta Opštine)	~686.600 EUR	~930.000 EUR

Projekti u fazi realizacije su:

Projekat	Vrijednost	Status
Balon sportska sala	1.200.000 EUR	Sredstva opredijeljena
Sportski centar „Sukuruć“	5.000.000 EUR	Vrijednost projekta
Stadion Milješ	43.000 EUR	Ugovor zaključen

Stadion Rogami	43.000 EUR	Ugovor zaključen
Stadion u Vladne	29.620,80 EUR	Procedura u toku
Ukupno	6.315.620,80 EUR	

8.3. Učešće privatnog sektora i donatora

Opština Tuzi raspolaže značajnim privrednim potencijalom, razvijenom mrežom uspješnih lokalnih preduzetnika, kao i snažnom podrškom dijaspore, što predstavlja važan resurs za unapređenje održivosti sportskog sistema. U cilju većeg uključivanja privatnog sektora u razvoj sporta, Strategija predviđa uspostavljanje mehanizama koji će podstaći saradnju između lokalne samouprave, privredne zajednice i sportskih organizacija. Posebna pažnja biće usmjerena na kreiranje podsticajnog ambijenta za privrednike koji ulažu u sportsku infrastrukturu, rad sportskih klubova i razvoj mladih sportista, kroz definisanje odgovarajućih administrativnih i institucionalnih olakšica. Takođe, predviđa se formiranje inicijative „Tim za sport Tuzi“, kao platforme koja bi okupila predstavnike privrednog sektora i dijaspore sa ciljem podrške talentovanim sportistima, stipendiranja mladih perspektivnih sportista i sufinansiranja učešća sportskih kolektiva i pojedinaca na domaćim i međunarodnim takmičenjima. Na ovaj način bi se dodatno ojačala veza između sporta i lokalne zajednice, uz stvaranje stabilnijeg i održivijeg modela finansiranja sportskih aktivnosti.

9. IMPLEMENTACIJA STRATEGIJE

Implementacija Strategije razvoja sporta Opštine Tuzi zahtijeva jasno definisane uloge i odgovornosti svih relevantnih aktera u lokalnom sportskom sistemu. Centralnu ulogu u koordinaciji sprovođenja mjera, praćenju realizacije planiranih aktivnosti i upravljanju finansijskom podrškom imaće Opština Tuzi, odnosno nadležni sekretarijat za oblast sporta. Njegova odgovornost ogledaće se u usklađivanju aktivnosti svih učesnika, praćenju ostvarivanja strateških ciljeva i obezbjeđivanju institucionalne podrške razvoju sporta.

Značajnu savjetodavnu i stručnu ulogu imaće Radna grupa za sport i Opštinski savjet za sport, koji će okupljati predstavnike sportskih organizacija, sportske radnike, predstavnike klubova i profesore fizičkog vaspitanja. Ova tijela će doprinositi kreiranju politika, davanju stručnih preporuka i praćenju stanja u oblasti sporta.

Vaspitno-obrazovne ustanove zajedno sa stručnim aktivima profesora fizičkog vaspitanja, imaće ključnu ulogu u razvoju školskog sporta, ranom prepoznavanju sportskih talenata i povezivanju djece i mladih sa sportskim klubovima.

Sportski klubovi i druge sportske organizacije predstavljaće neposredne realizatore aktivnosti predviđenih Strategijom, kroz organizaciju treninga, razvoj takmičarskih programa, rad sa mlađim kategorijama i sprovođenje sportskih inicijativa u lokalnoj zajednici. Njihov angažman biće od presudnog značaja za praktičnu realizaciju strateških prioriteta i ostvarivanje postavljenih ciljeva razvoja sporta u Opštini Tuzi.

9.1. Dinamika realizacije

Sprovođenje Strategije razvoja sporta Opštine Tuzi planirano je kroz tri međusobno povezane faze, koje će omogućiti postepeno ostvarivanje definisanih ciljeva i prioriteta u skladu sa raspoloživim kapacitetima i finansijskim mogućnostima.

U kratkoročnoj fazi, koja obuhvata period 2026–2027. godine, fokus će biti usmjeren na uspostavljanju osnovnih institucionalnih i organizacionih pretpostavki za unapređenje sistema sporta. Ova faza podrazumijeva unapređenje kriterijuma za raspodjelu budžetskih sredstava sportskim organizacijama, formiranje Opštinskog školskog sportskog saveza, kao i unapređenje materijalno-tehničkih uslova u školskom sportu kroz nabavku i obnovu osnovne sportske opreme.

Srednjoročna faza, koja se odnosi na period 2027–2028. godine, biće usmjerena na jačanje infrastrukturnih i stručnih kapaciteta. Prioriteti u ovom periodu uključuju izgradnju stadiona u Milješu i Rogamima (ugovori već zaključeni), balon hale za koju su sredstva već opredijeljena u 2026. godini, sportskog centra „Sukuruć“, sanaciju balon sale u Vuksanlekićima, unapređenje stručnog rada kroz uvođenje sistema licenciranja i kontinuirane edukacije trenera, kao i povećanje obuhvata djece i mladih uključenih u organizovane sportske aktivnosti kroz školske i klupske programe.

Dugoročna faza, nakon isteka perioda važenja Strategije, biće usmjerena na održavanje postignutih rezultata i dalje unapređenje kvaliteta sportskog sistema u opštini. Poseban fokus biće na razvoju rekreativne infrastrukture, uključujući izgradnju zona za aktivan boravak, pješačkih i biciklističkih staza, dalju stabilizaciju i unapređenje ženskog sporta, kao i sprovođenje sveobuhvatne evaluacije realizovanih mjera i ostvarenih strateških ciljeva.

9.2. Partnerstva i saradnja

Uspješna realizacija Strategije razvoja sporta Opštine Tuzi zahtijeva razvijanje snažne mreže partnerstava sa institucijama, sportskim organizacijama i lokalnom zajednicom, kako bi se obezbijedila šira podrška, razmjena znanja i efikasnije korišćenje dostupnih resursa. Poseban značaj imaće saradnja sa nadležnim državnim institucijama, prije svega Ministarstvom sporta i mladih i Ministarstvom prosvjete, nauke i inovacija, kroz zajedničko planiranje, podršku razvojnim programima i unapređenje uslova za razvoj školskog, omladinskog i takmičarskog sporta.

Važan segment predstavljaće i kontinuirana saradnja sa nacionalnim sportskim savezima, uključujući Fudbalski savez Crne Gore, Košarkaški savez Crne Gore, Odbojkaški savez Crne Gore, Džudo savez, Tekvondo savez i druge nadležne organizacije. Ova saradnja omogućiće unapređenje stručnog rada, razvoj takmičarskih programa, edukaciju sportskih kadrova i lakši pristup nacionalnim i međunarodnim razvojnim projektima.

Poseban potencijal postoji u oblasti međuopštinske i prekogranične saradnje, kroz povezivanje sa Glavnim gradom Podgorica, Opštinom Zeta, kao i lokalnim zajednicama iz susjedne Albanije. Kroz zajedničke projekte moguće je unaprijediti organizaciju sportskih manifestacija, razviti nove modele saradnje među klubovima, podstaći razmjenu sportista i trenera, kao i iskoristiti potencijal sporta za razvoj turizma i promociju Opštine Tuzi kao sportske destinacije.

10. MONITORING I EVALUACIJA

10.1. Indikatori uspješnosti

Oblast	Indikator uspješnosti	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost (2029)

Školski sport	Procenat učenika u sekcijama	10% – 30%	> 45%
Ljudski resursi	Broj licenciranih trenera u klubovima	Nedovoljan (osim FK Dečić)	+ 50% licenciranih
Ženski sport	Broj registrovanih sportistkinja	~120	> 250
Infrastruktura	Kapacitet stadiona i licenciranost	Djelimičan / UEFA kat. 2	4.500 mjesta / UEFA kat. 3
Klubovi	Broj klubova sa podrškom i stabilnim radom	8–10	> 15

10.2. Mehanizmi praćenja

Efikasno sprovođenje Strategije razvoja sporta Opštine Tuzi zahtijeva uspostavljanje jasnog sistema praćenja realizacije planiranih aktivnosti, ostvarivanja definisanih ciljeva i korišćenja raspoloživih finansijskih sredstava. U tom cilju biće formirana Komisija za praćenje implementacije Strategije pri nadležnom sekretarijatu Opštine Tuzi, koja će imati zadatak da kontinuirano prati stepen realizacije mjera, analizira ostvarene rezultate i predlaže eventualne korektivne aktivnosti u slučaju odstupanja od planirane dinamike.

Komisija će najmanje dva puta godišnje sprovoditi analizu realizacije strateških aktivnosti, uključujući pregled ostvarenih rezultata, napredak u realizaciji infrastrukturnih i razvojnih projekata, kao i uvid u način korišćenja budžetskih sredstava namijenjenih sportskim organizacijama. Na osnovu prikupljenih podataka pripremaće se periodični izvještaji koji će omogućiti transparentno praćenje sprovođenja Strategije i pravovremeno donošenje odluka usmjerenih na unapređenje sportskog sistema u Opštini Tuzi.

10.3. Izvještavanje

U cilju obezbjeđivanja odgovornosti svih učesnika i praćenja ostvarivanja postavljenih ciljeva, nadležni sekretarijat Opštine Tuzi pripremaće godišnji izvještaj o realizaciji Strategije, koji će sadržati pregled sprovedenih aktivnosti, ostvarene rezultate, stepen realizacije planiranih mjera, kao i analizu utroška raspoloživih finansijskih sredstava. Izvještaj će biti dostavljen Skupštini Opštine Tuzi najkasnije do kraja prvog kvartala tekuće godine za prethodnu godinu, čime će se omogućiti pravovremeno informisanje i razmatranje napretka u sprovođenju strateških prioriteta.

Pored redovnog godišnjeg izvještavanja, predviđena je i srednjoročna evaluacija Strategije tokom 2027. godine, kojom će se izvršiti procjena ostvarenih rezultata u odnosu na definisane ciljeve i pokazatelje uspješnosti. Na osnovu nalaza ove evaluacije, ukoliko se ukaže potreba, izvršiće se prilagođavanje pojedinih mjera, prioriteta i finansijskog okvira, kako bi se Strategija uskladila sa novim potrebama sportskog sistema i realnim mogućnostima lokalne zajednice.

11. AKCIONI PLAN (POSEBAN DOKUMENT / ANEKS)

Akcioni plan predstavlja operativni dokument koji se donosi za period od 2 godine (2027–2028) i sadrži detaljan pregled mjera, pojedinačnih aktivnosti, odgovornih nosilaca, rokova realizacije, potrebnih finansijskih sredstava i izvora finansiranja.

Dokument obuhvata 18 pojedinačnih mjera raspoređenih u **5 ključnih oblasti**:

1. **Školski sport i masovno uključivanje omladine**
    - Formiranje Opštinskog školskog sportskog saveza.
    - Pokretanje *Lige Tuzi* (međuškolska takmičenja u fudbalu, košarci, odbojci, šahu i stonom tenisu).
    - Opremanje fiskulturnih sala u OŠ „Mahmut Lekić", OŠ „Jedinstvo", OŠ „29. novembar" i SMŠ „25. maj".
    - Edukativne radionice o zdravim stilovima života i prevenciji pretilosti kod mladih.
2. **Razvoj klubova, takmičarskog sporta i stručnog kadra**
    - Uvođenje novog Pravilnika o sufinansiranju sa bodovanjem (broj djece, rang takmičenja, trenerske licence, ženske selekcije).
    - Subvencionisanje UEFA i nacionalnih trenerskih licenci za lokalne trenere.
    - Kontinuirana podrška nosiocima vrhunskog sporta (**FK Dečić** i **KK Dečić**).
    - Godišnji opštinski konkurs za ostale sportske organizacije
3. **Unapređenje i izgradnja sportske infrastrukture**
    - Izgradnja balon sportske hale – 1.200.000 EUR.
    - Sportsko-rekreativna zona Tuzi – Sportski centar „Sukuruć" – 5.000.000 EUR.
    - Izgradnja stadiona u Milješu – 43.000 EUR.
    - Izgradnja stadiona u Rogamima – 43.000 EUR.
    - Izgradnja stadiona u MZ Vladne – 29.620,80 EUR
    - Izgradnja Istočne tribine Stadiona FK Dečić- 1.200.000 EUR
    - Izgradnja i natkrivanje balon sale u Vuksanlekićima.
    - Izgradnja otvorenih sportskih poligona i *Street Workout* parkova po mjesnim zajednicama.
    - Izrada glavnog projekta za buduću Multifunkcionalnu dvoranu Tuzi (1.200 mjesta).
4. **Rekreativni sport, ženski sport i inkluzija**
    - Program finansijskih stimulacija za klubove koji osnivaju ženske sekcije.
    - Prilagođavanje sportske infrastrukture osobama sa invaliditetom (OSI) i pokretanje prilagođenih rekreativnih programa.
    - Ljetnje rekreativne lige

5. **Sportske manifestacije, promocija i dijaspora**
    - Organizacija *Međunarodnog omladinskog ljetnjeg kampa i turnira dijaspore*.
    - Svečana manifestacija *Izbor sportiste godine Opštine Tuzi*.
    - Pokretanje digitalne platforme i registra sportskih organizacija Tuzi.

Struktura svake tabele u dokumentu:

- **R.b. i naziv mjere / aktivnost** (sa detaljnim opisom i operativnim koracima)
- **Nosioci i partneri** (Sekretarijat za sport, školske uprave, savezi, donatori, dijaspora)
- **Rok realizacije** (pregled po kvartalima i godinama)
- **Indikatori uspješnosti** (mjerljivi pokazatelji rezultata)
- **Procjena budžeta i izvori finansiranja** (Opštinski budžet, FSCG, MPNI, Vlada CG, donacije)

Takođe, na kraju dokumenta nalazi se **zbirni finansijski sažetak po godinama i oblastima** za lakše praćenje i monitoring.

12. ZAKLJUČAK

Usvajanjem i dosljednom primjenom Strategije razvoja sporta Opštine Tuzi stvoriće se moderni, održivi i inkuzivni uslovi za razvoj sporta u našoj opštini. U 2026. godini Opština je opredjelila značajna sredstva za razvoj sportske infrastrukture. Ukupna vrijednost pet infrastrukturih projekata iznosi 6.315.620,80 EUR i oni predstavljaju značajan razvojni zamajac za sport u Tuzima.

Fokusiranjem na vrhunsku infrastrukturu (Stadion FK Dečić, dvoranski kapaciteti, tereni itd), masovniji školski sport, kontinuiranu edukaciju trenera i osnaživanje ženskog sporta, Opština Tuzi će se pozicionirati kao prepoznatljiv sportski centar u Crnoj Gori i regionu.

13. PRILOZI (ANEKSI)

Prilog 1: Pregled registrovanih sportskih klubova u Opštini Tuzi (2024/2025)

Prilog 2: Lista ključnih sportskih objekata u Opštini Tuzi